

PRISMANT

Reële krimp bij algemene ziekenhuizen

Analyse Jaarrekeningen Ziekenhuizen 2017

Leo Vandermeulen
Senior onderzoeker en adviseur

juni 2018

Algemene ziekenhuizen groeien nauwelijks meer, UMC's groeien door

De omzet van de *algemene ziekenhuizen* is in 2017 met 1,3% nauwelijks gegroeid. Als wordt gecorrigeerd voor loon- en prijsontwikkelingen (ruim 2% in 2017) dan is er zelfs sprake van een krimp met 0,7%. De *academische ziekenhuizen* groeien nog wel. De groei van de ziekenhuizen blijft dus achter bij de afspraken in de hoofdlijnakoorden.

Opvallend is dat de lage omzetgroei niet heeft geleid tot een krimp van de winstgevendheid. Deze is ten opzichte van 2016 verbeterd. De *algemene ziekenhuizen* zagen hun rentabiliteit stijgen naar 1,4%, de *academische ziekenhuizen* naar 2,8%. De solvabiliteit is hierdoor eveneens toegenomen tot 22,6% bij de *algemene ziekenhuizen* en zelfs 30% bij de *academische ziekenhuizen*. Dat blijkt uit de voorlopige analyse van de jaarrekeningen van de ziekenhuizen door Prismant¹.

Omzetgroei

In 2017 is de omzet van de algemene en academische ziekenhuizen met € 443 miljoen gestegen van € 25,4 miljard naar € 25,9 miljard. De omzet van de *algemene ziekenhuizen* is met € 228 miljoen (ofwel 1,3 %) van € 17,4 miljard tot € 17,6 miljard toegenomen. Bij de *academische ziekenhuizen*² lag de omzetgroei met € 215 miljoen (van € 8,1 tot € 8,3 miljard) duidelijk hoger (2,7%). De omzetgroei in de ziekenhuizen blijft hiermee nadrukkelijk achter bij de afspraken uit het Zorgakkoord.

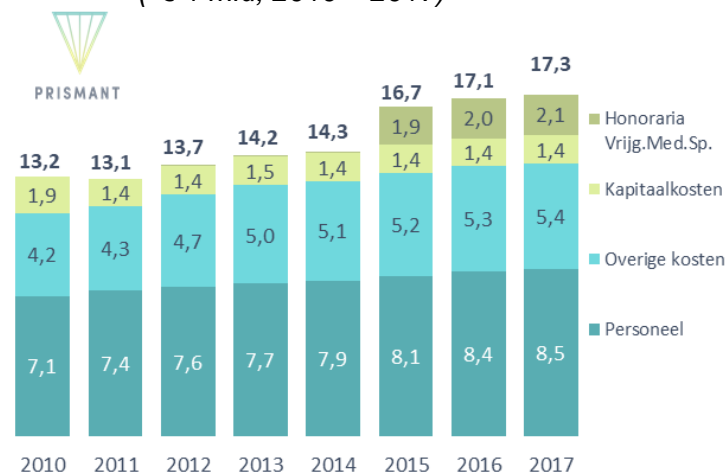
Productie

De productie is in het afgelopen jaar verder gedaald. Het aantal klinische opnamen daalde met ruim 4%, het aantal eerste polikliniekbezoeken met bijna 3% en het aantal dagverplegingen met ruim 1%. Het aantal klinische verpleegdagen daalde met bijna 5%.

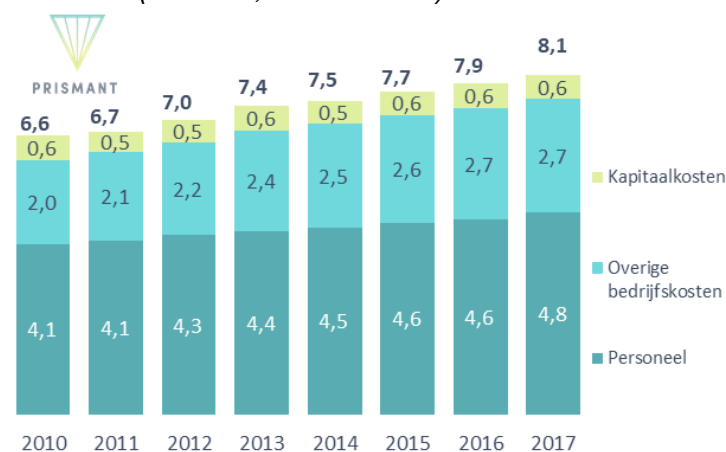
¹ Dit artikel is eerder verschenen in Zorgvisie <https://www.zorgvisie.nl/prismant-ziet-krimp-bij-algemene-ziekenhuizen/>. Op het moment van publicatie waren van 54 algemene ziekenhuizen (80%) en van 7 UMC's de jaarrekeningen gedeponneerd. Er missen 13 jaarrekeningen (12 algemeen en 1 academisch). De resultaten van de ontbrekende jaarrekeningen zijn geëxtrapoleerd op de cijfers 2016. Zorgwekkend lijkt dat nog zoveel jaarrekeningen ontbreken. Ervaring leert dat deze huizen vaker financiële problemen kennen. Actualisering van dit artikel zal regelmatig plaats vinden op de website van Prismant als er meer jaarrekeningen zijn gedeponneerd.

² ErasmusMC incl. Havenziekenhuis, excl. Admiraal de Ruyterziekenhuis. UMCG excl OZG.

Figuur 1 Kostenontwikkeling algemene ziekenhuizen (*€ 1 mld; 2010 – 2017)

Figuur 2 Kostenontwikkeling academische ziekenhuizen (*€ 1 mld; 2010 – 2017)

De kosten

De totale kosten ziekenhuiskosten zijn in 2017 met € 375 miljoen gestegen. De kosten in de *algemene ziekenhuizen* stegen met € 200 miljoen (1,2%) gestegen van € 17,1 tot € 17,3 miljard (**Figuur 1**). De personeelskosten zijn met 1,1 % toegenomen en de honoraria specialisten met 2,7%. De overige bedrijfslasten namen 1,6% toe. De kapitaallasten dalen met 1,7%.

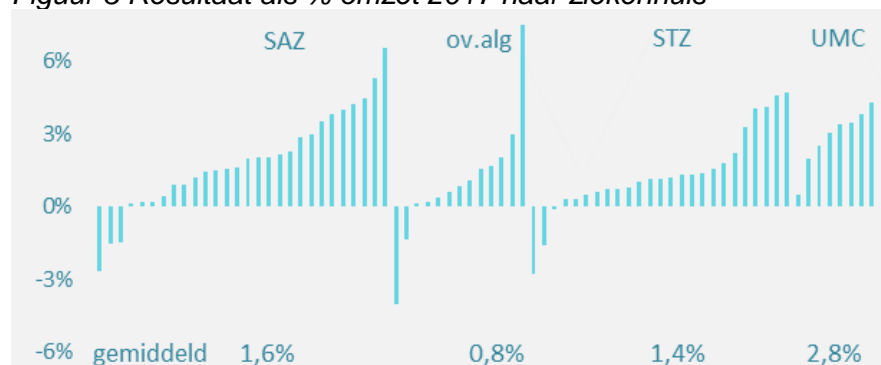
In de *academische* stegen de kosten met €174 miljoen van € 7,9 naar € 8,1 miljard (**Figuur 2**). De personeelskosten stijgen met 4,2% en de overige bedrijfslasten met 0,5%. De kapitaallasten dalen met 5,3%.

Kapitaalkosten dalen sterk

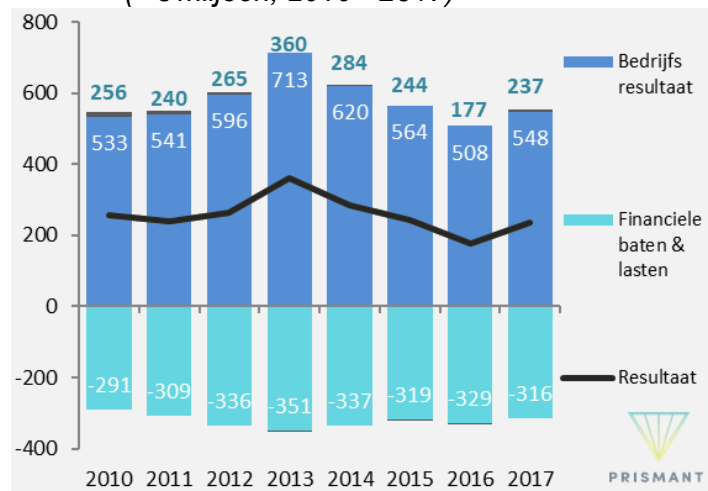
De afschrijvingen in de *algemene ziekenhuizen* zijn ook dit jaar weer gedaald (met ruim 1%). Dat betekent dat er nog steeds wordt gedesinvesteerd in de ziekenhuizen en dat noodzakelijke investeringen worden uitgesteld. De rentelasten zijn eveneens gedaald met 3,5%. De totale kapitaalkosten zijn met 1,6% gedaald.

In de *academische ziekenhuizen* zijn de kosten van de reguliere afschrijvingen wel sterk gestegen (4,2%, € 18 miljoen). Maar doordat in 2016 grote eenmalige versnelde afschrijvingen hebben plaatsgevonden van ruim € 50 miljoen, (onder andere op het Havenziekenhuis) zijn de totale afschrijvingen ook hier gedaald. De rentelasten zijn met 5% gestegen. De totale kapitaallasten daalden met € 31 miljoen, vooral vanwege de incidentele herwaarding uit 2016.

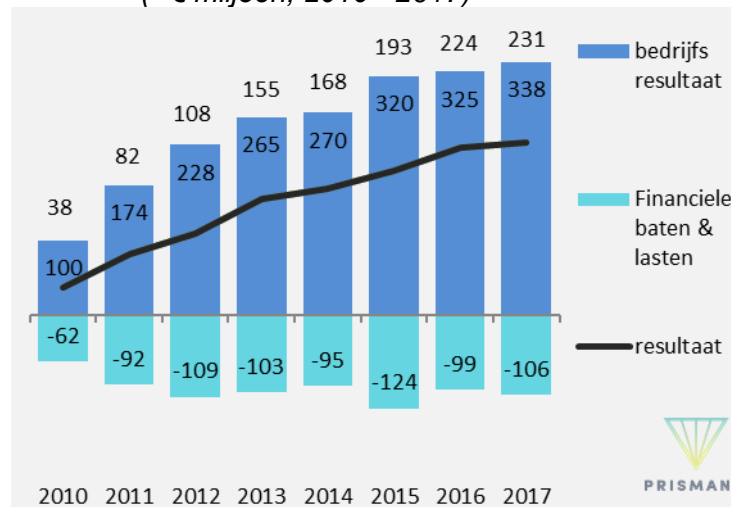
Figuur 3 Resultaat als % omzet 2017 naar ziekenhuis

Figuur 4 Ontwikkeling resultaat Algemene ziekenhuizen (* € miljoen; 2010 - 2017)

Figuur 5 Ontwikkeling resultaat Academische ziekenhuizen (* € miljoen; 2010 - 2017)

Exploitatieresultaat

Na drie jaar daling van het exploitatieresultaat is dit bij de *algemene ziekenhuizen* in 2017 weer gestegen van € 177 miljoen in 2016 tot € 237 miljoen. Het gemiddelde resultaat komt hiermee uit op 1,3%. Dit ligt wel nog onder het gemiddelde van de afgelopen 8 jaar (**Figuur 4**).

Bij de *academische ziekenhuizen* bleef het resultaat van € 231 miljoen vrijwel gelijk. Het gemiddelde resultaat ligt hier met 2,8% ruim dubbel zo hoog als bij de algemene ziekenhuizen. (**Figuur 5**).

De *academische ziekenhuizen* kennen het hoogste gemiddelde resultaat (2,8%), de middelgrote algemene ziekenhuizen (ov.alg) kennen het laagste gemiddelde resultaat (0,8%) (**Figuur 3**).

Omdat nog 13 jaarrekeningen ontbreken en de ervaring leert dat huizen die hun jaarrekening laat deponeren vaker financiële problemen kennen zou het definitieve resultaat over 2017 in de praktijk nog iets lager kunnen uitvallen.

Eigen vermogen en solvabiliteit

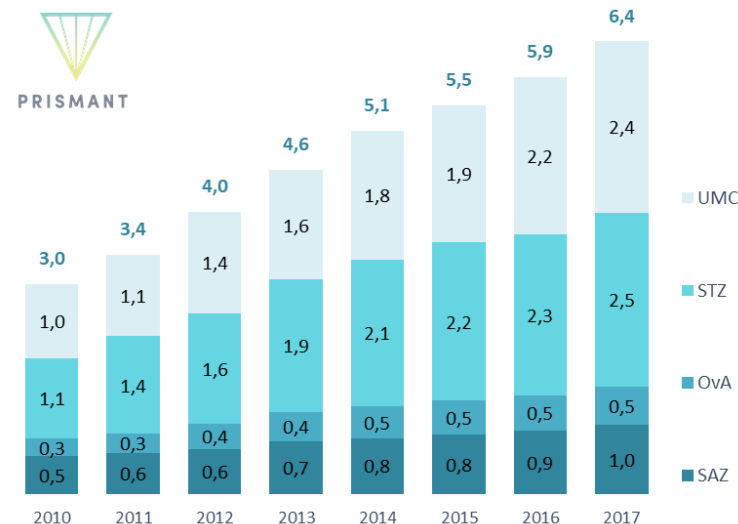
Het eigen vermogen van de ziekenhuizen is in 2017 gestegen naar € 6,4 miljard. Dat is een ruime verdubbeling ten opzichte van 2010 (**Figuur 6**). De *algemene ziekenhuizen* nemen hiervan € 4,0 miljard voor hun rekening en de *academische ziekenhuizen* € 2,4 miljard. Opvallend is de stijging van het eigen vermogen bij de *academische ziekenhuizen*. In 2010 bedroeg dit € 1 miljard en in 2017 € 2,4 miljard.

Dat komt ook tot uitdrukking in de solvabiliteit (eigen vermogen / balans-totaal). De *academische ziekenhuizen* kennen inmiddels een solvabiliteit van 30% (vorig jaar nog 27,8%).

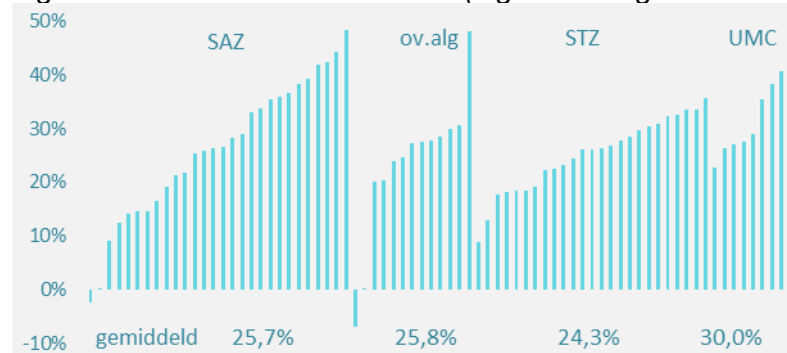
De solvabiliteit van de *algemene ziekenhuizen* stijgt van 22,9% naar 24,9%. De STZ-ziekenhuizen kennen de laagste en de UMC's de hoogste solvabiliteit (**Figuur 7**).

Het weerstandsvermogen (eigen vermogen/omzet) *algemene ziekenhuizen* stijgt van 21,3% naar 22,6%. Bij de *academische ziekenhuizen* steeg het weerstandsvermogen van 27,0% naar 29,1% in 2017.

Figuur 6 Eigen vermogen ziekenhuizen (miljard euro, 2010-2017)

Figuur 7 Solvabiliteit ziekenhuizen (eigen vermogen / balanstotaal)

Contact/Vragen n.a.v. dit artikel

Leo Vandermeulen

Senior onderzoeker en adviseur

E: l.vandermeulen@prismant.nl

M: 06 2184 1675

www.prismant.nl

Over Prismant

Prismant werkt voor zorginstellingen, brancheorganisaties, overheden en andere partijen in de zorg. Zij zitten met vragen, wij helpen met de oplossingen. Dat doen we door op een onafhankelijke en objectieve manier te onderzoeken, meten en toetsen, en door het verschaffen van inzichten op basis van stuurinformatie. Op die manier wil Prismant de zorg en het werk van de zorgprofessionals in de sector daadwerkelijk beter maken. Prismant levert o.a. informatie over marktaandeel van zorginstellingen, verwijsgedrag van huisartsen en substitutie van zorg van tweede naar eerste lijn.

